

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

S. Francisci Xaverii E Societate Iesv Indiarvm Apostoli Novarvm Epistolarvm Libri Septem

Francisco <de Javier>

Romæ, 1667

Epistola Prima. P. Ioanni Beiræ Societatis Iesv In Molvcis Insvlis Degenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46129](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46129)

S. FRANCISCI
X A V E R I I
E SOCIETATE IESV
INDIARVM APOSTOLI
NOVARVM EPISTOLARVM.
LIBER V.

EPISTOLA PRIMA.

P. IOANNI BEIRÆ SOCIETATIS IESV
IN MOLVCIS INSVLIS DEGENTI.

*Gratia & Amor IESV Christi Domini Nostri adstet
semper nobis auxilio & favore. Amen.*

DE Nostri Fratribus variè per
Indiam dispersis, & ubique
per Dei Gratiam in propa-
gando Christi Regno non
inutilem operam navantibus:
itemque de ijs qui in Lusitaniâ
rem gerunt: quo fructu omnes elaborent,
copiosè vos docebunt qui profici-
scun-

scuntur isthuc Patres : quæ mihi fiducia,
 lucrifacit non parvum laborem scribendi
 permulta , commodiùs otiosiùsque per no-
 stros , plenâ instructos talium notitiâ , fa-
 miliari vobis coràm sermone referenda . de
 me narro tibi : deliberatum mihi ac planè
 jam certum est navigare in Iaponiam : quo-
 niam idoneis autoribus comperi , optimè
 ad excipiendam cum spe fructûs , Evange-
 licæ Doctrinæ promulgationem dispositas
 vidèri gentes illas . Proficiscimur vnâ sex
 numero , tres Europæi , totidem Iapones.
 Hi & homines in primis probi , & Chri-
 stiani sunt perboni . Christi Religionem
 susceperunt Goæ ; literas nostrates ibidem
 in Collegio Sanctæ Fidei cum legere tum
 etiam scribendo formare didicerunt . Men-
 sem quisque ipsorum integrum Asceticis
 commentationibus impendit , fructu animi
 maximo ; quem quotidianis huc usque nec
 parvis cumulare augmentis pergunt . Inci-
 tantur omnes ad reditum in patriam desi-
 derio ingenti communicandi cognatis & fa-
 miliaribus thesaurum quem invenerunt ; & à
 vanis superstitionibus abductos Populares, Chri-
 sto qui lux salusque unica Mundi est, concilian-
 di . Ajunt cogitare illic aliquos è Potentibus

rerum , destinare legationem ad Regem Lusitaniæ , quâ Sacerdotes promulgatores Legis Christi ad se mitti postulent . Imus universi magnâ gestientes fiduciâ fructus non vulgaris (adjuturâ pro suâ Misericordiâ debiles nostros conatus Dei Domini Nostri Omnipotentiâ) ex hâc profectioe prodituri . Ego satis jam gnarus quantum in his partibus possit profici ; si ultimas in illas appulsus Insulas , plus illic meritò sperari ex ministerijs nostris operæpretij clarè sensero , evocaturus vos illuc ad mesum , & ad messem uberiozem Operarios tracturus . quare comparate animos , & expédite impetum jam nunc , ut nihil vos teneat quominus visis meis in Iaponem evocantibus literis , sine ullâ cunctatione pareatis . Pater Alfonsus ad vos proficiscitur stationem habiturus in Arce Molucensi , concionaturusque illic , cum ad Lusitanos eorumque Servos & Ancillas , tum ad Indigenas Christianos liberos : explicaturusque quotidie Doctrinam Christianam , quomodò ego solebam dum isthic essem ; ac semel quavis Hebdomadâ ad uxores Lusitanorum congregatas , Articulos Symboli & Decalogi præcepta declaraturus ; traditurusque

rusque præterea rationem salubriter frequen-
tandi Sacramenta Pœnitentiæ & Euchari-
stiæ . Mihi repetenti memoriâ quæ isthic
præfens vidi , opportunum videbatur : Patrem
Alfonsum per annum saltem in Arce Ter-
natensi commorari ; quin & , si Tibi ex
usu præfenti rem æstimanti utile apparebit ,
per spatium etiam longius . nam huic , ut
dexter & gnavus est , plenè perfuncto mi-
nisterijs illic necessarijs ad curam anima-
rum , nec otium , nec industria , nec gra-
tia videntur defutura , quibus vestra Chri-
stianorumque , quos varijs per istas Insulas
stationibus excolitis , negotia rectè transi-
gat : providens tempestivè ex emporio il-
lo ea quibus egetis ; ac quoties usus inci-
derit , vestris Amicorumque vestrorum
causis Reguli Ternatensis , aut Præfecti Quæ-
storisve Lusitani , favorem concilians . Ma-
nuël Morales & Franciscus Gonzalez ad
Te proficiscuntur ; ibi sub tuo imperio fu-
turi . Est quod gaudeas cum hos duos ,
tum Alfonso prius memoratum isthuc
mitti . Sunt enim omnes ijs præditi doti-
bus , è quibus multum sperare auxiliij de-
beas . Expecto à te literas quæ messem
uberem à te isthic in Ecclesiæ horrea con-

gestam nuncient . & utinam narrarent Regis Filium jam factum Christianum . (nam tale aliquid parare illum cognoveram) de Mauri verò Insulanis , quid docebunt ? num spem ostendi redituros eos ad frugem , & reconciliandos nobis ? de vestris quidem Molucensibus scire cupio eamquam ad credendum Evangelicæ Prædicationi inclinationem aut dispositionem monstrant . E finitimis etiam terris si quid ejus generis lætum ad vos perferetur , eo ne quæso me defraudes . quàm me delectaret si rescirem ex te , pandi ostium Evangelio apud Macasarem , Tollem aut Celebes à Christi Religione videri non abhorrere ? de Regulo certè Molucensi ne omittas indicare , ut se cum Christianis gerit ; eamquid & quantum Ministris Evangelicis & Religionis negotio faveat . cuncta ejusmodi diligenter exequere , ex quibus possit statui quàm proportione fructus isthic labori respondeat , & an expediat operariorum in istis Tractibus numerum , submissis augere supplementis . Fac etiam per te sciant Romæ Pater Noster Ignatius , Vlyssipone Pater Simon Rodericus , quot apud vos ex Idololatriâ conversi ad Christum sint , quantum

tum

tum Neophyti profecerint, quam in persecutionibus constantiam ostendant: quantâ concionum & Sacramentorum frequentiâ: quo quæstu animarum, quave assiduitate, ac contentione Sacerdotes sacris ministerijs insistant: tum cætera ejus formæ, quibus illic vulgatis ad Deum laudandum provocentur qui audiunt. Sed ad eam scriptiõnem & delectus adhibeatur rerum, omitendis quæ suggillatione aliquorum aut aliâ ingratâ mentione queant offendere, & tota styli ratio ad Ecclesiasticam gravitatem, prudenter accommodetur: ut tales ejusmodi narrationes sint quæ, simul perlatae in Europam fuerint, spargi per manus, & publicis editionibus communicari etiam Exteris possint. nolo enim te fugiat expeti Commentarios illic tales ex tam longinquis partibus, & cupidè per Hispaniam, Italiam, alibique legi. quò magis convenit peculiari à nobis accuratione ac cautione hæc quæ illuc mittimus conscribi, ut quæ in manus non amicorum solùm, sed parùm etiam æquorum, interdum & invidorum infensorumque ventura sunt, omnibus, si fieri potest, satisfaciant, omnes ad Deo & Ecclesiæ Sanctæ gratulandum provocent.

cent : certè nemini offensionis aut sinistrae interpretationis ansam præbeant legitimam. Simili quoque argumento des velim Encyclicas ad cunctos Fratres Nostros per Indiam , quæ illos impertiant faustis nuntijs rerum apud vos ad Dei Gloriam feliciter gestarum . Cum verò usus inciderit postulandi aliquid à Domino Prætorè , aut à Domino Episcopo ; ut id tibi suo inventu conficiat , privatis literis rogabis Antonium Gomezium ; à quo etiam , quod ad victum vestitumque nostrorum tibi erit necessarium , petes . huic quippe mandavi , ut vobis ad talia præstò esset ; ac vitæ subsidia , quibus vos egere significaretis , per navem Goâ Molucum mitti quotannis solitam , rectè isthuc perferenda omnia curaret . Postremò me de cunctis quæ circa labores vestros , circa Prædicationis Evangelicæ successum , circa Disciplinam domesticam , progressumque in virtutibus omnium nostrorum , benè aut secus evenient , certiozem facere curabis , Epistolis minime perfunctorijs , quas uti & superiùs præscriptas omnes ritè obsignatas & inscriptas mittes Malacam ad Patrem Franciscum Perezium , cui præcepi ut frequentibus in illo

illo celebri Emporio navium quoquoque
 sum solventium opportunitatibus diligenter
 uteretur ad necessarium gubernationi So-
 cietatis inter nos commercium fidâ litera-
 rum transmissione committendum . Si quis
 Sociorum eam volens culpam conscisceret,
 ob quàm eijci è Societate mereretur (scis
 autem talem in primis esse præfractam re-
 cusationem obedientiæ) huic , juxta ea quæ
 tibi anno superiori communicavi à me
 cum Domino Episcopo constituta , impera-
 bis in virtute Sanctæ Obedientiæ sub pœ-
 nâ excommunicationis , ut se quamprimùm
 sistat Domino Episcopo , ejus deinceps ar-
 bitrio gubernandus , quoniam illum de
 cætero Societas non agnoscet suum . Hoc
 sic à me decretum , tibi injunctum esse
 clarè profiteri singulis nostrorum quos ist-
 hic habes , ut quisque intelligat quo suo
 periculo peccaturus sit : nec ullus sibi blan-
 diatur , quasi utcumque remittat studium
 adipiscendæ perfectionis , & in obtempe-
 rando tardus ac perversus sit , nihilò se ta-
 men minus perseveraturum in Societate
 certum habeat . Deus nos in suâ Sanctâ
 Gloriâ conjungat , nam in hac quidem vi-
 tâ tam diversi peregrinamur , ut occursum
 ros

ros aliquando invicem, haud verisimiliter appareat. Vale. Malacâ XII. Kal. Iulias Anno CIOIOXLIX.

Venit in mentem vereri, occupationes isthic reputanti tuas, ut tibi satis vacet, quas dixi Patri Magistro Ignatio & Magistro Simoni ac Socijs universis per Indiam, proprièque de vestris necessitatibus Goam, literas scribere. quare quod nunc occurrit ejus operæ tibi compendium suggero. Habebis, ut dictum est, Ternate Alfonsum Nostrum. Ei censeo mitti jubeas è cunctis per Molucenses Insulas stationibus nostrorum, narrationes, utcumque tumultuarias, modo veras & exactas rerum gestarum, quibus exprimatür quæ ministeria nostri Sacerdotes, quâ contentione, quo fructu animarum exercent: an & quas à quibus insectationes patiantur, quâ adversùs illas constantiâ, quo victoriæ per Divinum auxilium successu: quinam per illas Gentes habitûs ac dispositiones animorum sint; atque inde quæ spes in posterum. Ex his ille, ut est non modò prudens, sed etiam disertus, idemque stylo ac manu valet, literas formabit vestro omnium nomine in Europam & Indiam
qua-

NOVARVM EPIST. Lib. 5. 363

quales illuc mitti expedit : prætereaque
 vestra domestica negotia partim expediet
 cum Præfecto Ternatensi, partim per An-
 tonium Gomezium Goæ conficiet ; unum
 tibi duntaxat , quem deonerare in alium
 non potes, reliquum laborem faciens, scri-
 bendi ad me (quod planè volo & necesse
 est) de statu , progressu in spiritu , talen-
 tis , virtutibus , aut imperfectionibus sin-
 gulorum è nostris qui tuo isthic ductu mi-
 litant . Occisum te fuisse in Mauricâ, hîc
 dicitur ; sed sine certo autore . nec nos
 vano scilicet rumori credimus , speramus-
 que à Dei Domini Nostri favore te in-
 multos adhuc annos ad ejus obsequium vi-
 tam propagaturum . Si tamen contra quàm
 opinamur aut volumus, de te quidquam aut
 factum esset aut fieret , tum sanè nostros
 omnes qui vel in Moluccis jam sunt, vel
 eò postmodum pervenient , Patri Alfonso
 parere jubeo . quâ de re mandatum hîc
 adjungo ritè promulgandum in hæc verba :
 Pater Riberus & Nicolaus , si Ioannes de
 Beirâ ex hac vitâ migrasset , obediant Pa-
 tri Alfonso . Manuël de Morales & Fran-
 cifce Fernandez qui estis in Molucis Insu-
 lis , mando vobis in virtute Sanctæ Obe-
 die-

die-

dientia, ut si Ioannem Beiram mori contigerit, Alfonsum de Castro Superiorem agnoscatis, eique obtemperetis. Si verò, quod potius reor & opto, Ioannes Beira vivat adhuc, ei ut vestro Legitimo Præposito, ambos vos ad nutum obsequi volo & jubeo.

Franciscus.

EPISTOLA II.

PATRIBVS PAVLO CAMERTI ET ANTONIO GOMEZIO SOCIETATIS IESV. GOAM.

*Gratia & Pax Domini Nostri IESV Christi
sint semper in nostris Anima-
bus. Amen.*

ADmiratione huc modò appulsum me perculit majori quàm ferè queam verbis exprimere, præsens conspectus Messis ingentis quam ex hâc Civitate Malacensi, velut ex latifundio segetis uberrimæ, Christi horreis infert sudor atque industria unius Coloni Evangelici Patris Francisci Perezij.